

implica2

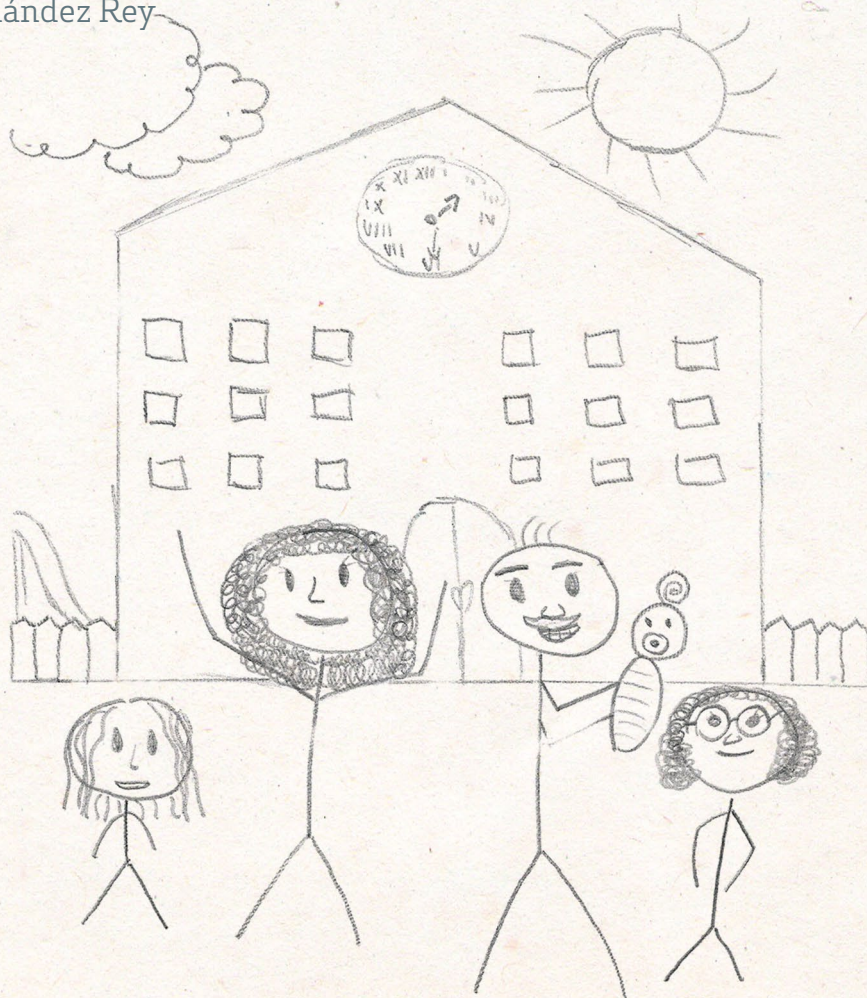
IMPLICACIÓN FAMILIAR E RENDEMENTO ACADÉMICO EN EDUCACIÓN PRIMARIA

A EFECTIVIDADE DUN PROGRAMA PARA PAIS E NAIS

Edición a cargo de

Agustín Godás Otero

Elena Fernández Rey

Implicación familiar e rendemento académico en educación primaria

A efectividade dun programa para pais e nais

Caderno para familias

Edición a cargo de

Agustín Godás Otero
Elena Fernández Rey

2020

UNIVERSIDADE DE SANTIAGO DE COMPOSTELA

Esta obra atópase baixo unha licenza internacional Creative Commons BY-NC-ND 4.0. Calquera forma de reprodución, distribución, comunicación pública ou transformación desta obra non incluída na licenza Creative Commons BY-NC-ND 4.0 só pode ser realizada coa autorización expresa dos titulares, salvo excepción prevista pola lei. Pode acceder Vde. ao texto completo da licenza nesta ligazón:
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.gl>

Esta obra se encuentra bajo una licencia internacional Creative Commons BY-NC-ND 4.0. Cualquier forma de reproducción, distribución, comunicación pública o transformación de esta obra no incluida en la licencia Creative Commons BY-NC-ND 4.0 solo puede ser realizada con la autorización expresa de los titulares, salvo excepción prevista por la ley. Puede Vd. acceder al texto completo de la licencia en este enlace:
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.es>

This work is licensed under a Creative Commons BY NC ND 4.0 international license. Any form of reproduction, distribution, public communication or transformation of this work not included under the Creative Commons BY-NC-ND 4.0 license can only be carried out with the express authorization of the proprietors, save where otherwise provided by the law. You can access the full text of the license at
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode>

© **Universidade de Santiago de Compostela, 2020**

Ilustración de cuberta

Adela e Olga Godás Sabio

Edita

Servizo de Publicacións e Intercambio Científico
Campus Vida
15782 Santiago de Compostela
usc.gal/publicacions

Deseño e maquetación

Paula Cantero, origamiestudio.com

<https://dx.doi.org/10.15304/im.2021.1381>

Autores/as

Godás Otero, Agustín (ed.)

Fernández Rey, Elena (ed.)

Cambeiro Lourido, María do Carmen

Ceinos Sanz, Cristina

García Álvarez, Jesús

López Castro, Leticia

Malheiro Gutiérrez, Xosé Manuel

Míguez Salina, Gabriela

Núñez García, Jérica

Nogueira Pérez, Miguel Ángel

Sotelino Losada, Alexandre

Varela Portela, Cristina

Vázquez Rodríguez, Ana

Cales son os principais temas de conflito que tedes cos/
coas vosos/as fillos/as?

1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

6.....

7.....

8.....

9.....

10.....

Cousas que se lle dan ben e cousas que se lle dan mal

Ben

Mal

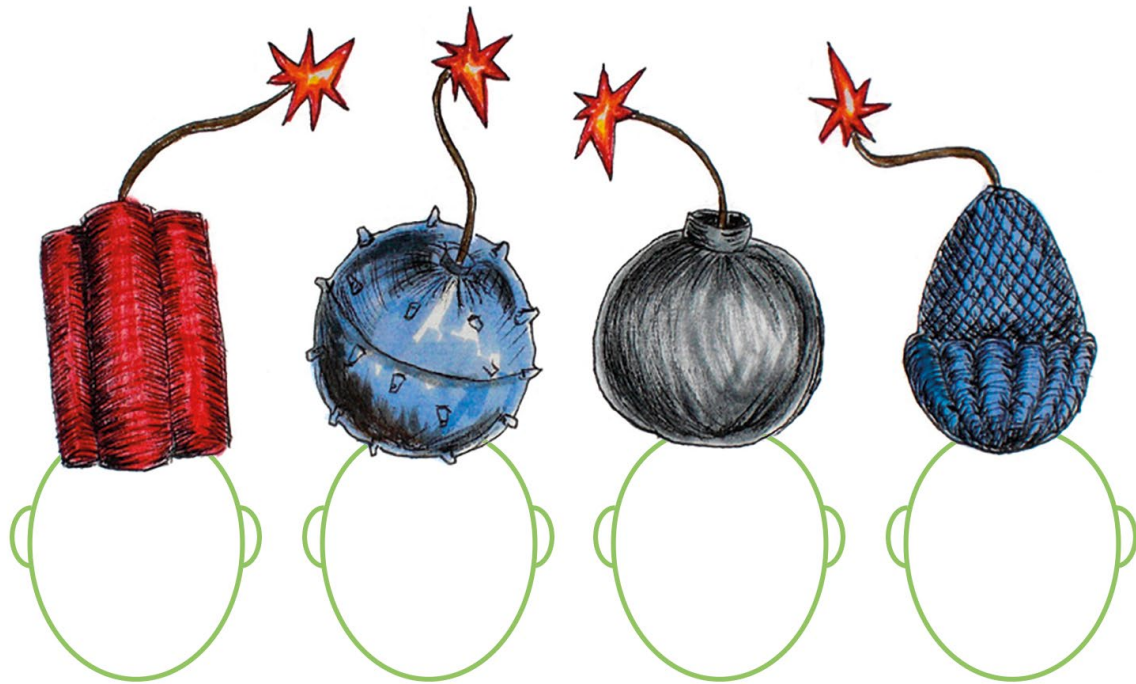
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

Cantas destas cousas fai o teu/túa fillo/a sen a túa axuda?

	SI	NON
Coida a súa hixiene corporal		
Come só sen dificultade		
Vístese		
Pon a mesa		
Recolle a súa roupa		
Fai pequenas compras		
Ordena o seu cuarto		
Prepara o material escolar		
Fai recados		
Prepara unha comida sinxela		
Planifica gastos e aforra		
Escolle actividades de lecer		

AMEAZAR

«Como non o fagas...»
ADVERTIR
AVISAR
PREVIR

XULGAR

«É intolerable...»
AVALIAR

INTERROGAR

«Por que? Como?»
EXAMINAR
INVESTIGAR

CULPAR

«Como non me fas caso...»
ACUSAR
CONDENAR

INSULTAR

«Es estúpido/a e egoísta...»
MENOSPREZAR

DIRIXIR

«O que tes que facer é...»
MANDAR
ORDENAR
CONTROLAR

RIDICULIZAR

«Que estupidez...»
BURLARSE
SEN SENTIDO

IRONIZAR

«Non dás para máis...»
BURLA

SERMONAR

«Eu, no teu lugar...»
RIFAR

CONSOLAR

«Xa se che pasará...»
NEGAR
O PROBLEMA
TRANQUILIZAR

Cuestionario de actuacións familiares

→ Indique, por favor, a resposta que corresponde co que ti fas con frecuencia.

1. Cando lle asignades unha tarefa aos/ás vosos/as fillos/as, teñen que cumprila pase o que pase?

SI NON

2. Cando vedes como fixeron as tarefas os/as vosos/as fillos/as escápansevos cousas como «anda, deixa, prefiro facelo eu, que o fago antes e mellor»?

SI NON

3. Cando lle propoñemos unha tarefa aos/ás nosos/as fillos/as, explicámoslles claramente como deben facela e o que esperamos deles/as?

SI NON

4. Na vosa casa, están repartidas claramente as responsabilidades de cada quen?

SI NON

5. Repetímoslles as ordes insistentemente cando non responden ou non fan unha tarefa?

SI NON

6. Controlámoslles cando realizan as tarefas ou permitímoslles facelas cando queren?

O PRIMEIRO O SEGUNDO

7. Animámoslles expresándolles que confiamos nas súas posibilidades e dicímoslles cousas como «sei que o farás ben»?

SI NON

8. Cando non vos gusta como fixeron as cousas, dicídeslles cousas como «es un/unha inútil», «non sabes facer nada» ou «non se che pode encargar nada»?

SI NON

Primeira mensaxe: MOSTREMOS INTERESE POLA ESCOLA E POLAS ACTIVIDADES ESCOLARES DOS/AS NOSOS/AS FILLOS/AS!

Comecemos facendo algunhas preguntas sobre accións ligadas á vosa relación coa escola, á vosa responsabilidade ante o estudo e ante os resultados académicos dos vosos/as fillos/as

CUESTIONARIO INICIAL		SI	NON
1.	Coñeces ao/á titor/a e ao profesorado do/a teu/túa fillo/a?		
2.	Mantés contacto frecuente co/coa titor/a?		
3.	Adoitas demandar ti o contacto?		
4.	Nunha entrevista co/coa titor/a, a túa actitude adoita ser de colaboración?		
5.	Cres que o/a teu/túa fillo/a estuda porque lle mandan os/as pais/nais e/ou o profesorado?		
6.	Cres que ao/á teu/túa fillo/a lle gusta estudar?		
7.	Xustificas ao/á teu/túa fillo/a cando esquece algunha tarefa que tería que realizar?		
8.	Sobreprotexes ao/á teu/túa fillo/a facendo ti as súas tarefas nalgunha ocasión?		
9.	Pensas que o éxito académico é só o resultado final (aprobar ou sacar boas notas)?		
10.	Valoras o seu esforzo e os seus avances?		

Segunda mensaxe: TEMOS UNHA RESPONSABILIDADE ANTE A APRENDIZAXE E O ESTUDO DOS/AS NOSOS/AS FILLOS/AS.

Ás cinco da tarde na casa de Luís a súa nai preguntalle: «Luís, cando vas a facer os deberes?». Luís está na sala mirando unha das súas series favoritas e responde: «Mamá, fareinos cando remate a serie». Ao pasar o tempo, a súa nai vaise poñendo nerviosa, porque en dúas horas terán que saír para unha actividade extraescolar. Pasaron quince minutos, todo segue igual. Luís non apaga a tele, a súa nai comeza a enfadarse e...

- a) Comeza a gritar, apaga a tele abruptamente, agarra a Luís polo brazo e lévao á súa habitación.
- b) Mentres Luís segue vendo a tele, a súa nai vai ao cuarto, colle a mochila da escola, saca os libros e revisa os deberes que ten para hoxe.
- c) A nai de Luís, anoxada, chama polo seu pai e coméntalle que o neno non lle presta atención, que cando volva terá que poñerse a facer os deberes con el.
- d) A nai de Luís ponse diante do televisor e comeza a dicirlle que faga os deberes, que é para o seu propio ben, que é o que toca agora e que de non facelo espérrao un futuro moi negro, que debe esforzarse, e comeza a sermonar a Luís sobre a importancia do estudo.

Das respostas posibles, con cal te identificas máis? Por que? Que aspectos cres que se poderían mellorar na relación de Luís e súa nai para que non xurdan conflitos ao facer as tarefas escolares?

Terceira mensaxe: VALOREMOS OS SEUS RESULTADOS POSITIVOS, PERO TAMÉN OS SEUS ESFORZOS E PROGRESOS!

Presentámosvos un caso co que pretendemos traballar a motivación para o **estudo** e **valoración de resultados e progresos**. Por iso, pedímosvos:

- Identificar o problema.
- Delimitar cando deixou de motivarse.
- Propoñer estratexias para resolver o problema.

O/A noso/a fillo/a cursa 6.º de educación primaria e no primeiro trimestre suspendeu varias materias. Sorprendéronnos estes resultados porque, aínda que sempre foi «un/unha neno/a frouxo/a», ata agora aprobou e sempre lle premiabamos con algo que lle gustase. Custábase moito que se puxese a estudar e deixábase todo para o último día, tiñamos que estar moi enriba del/dela, ao contrario do que sucede co/a seu/súa irmán/irmá maior... Di que non lle gusta estudar, que se aburre e que non lle interesa. Este curso obrigámo-lo/a a que se meta no seu cuarto para estudar, cremos que está estudando, pero pode estar oíndo música, xogando á consola... Cando lle preguntamos por que non estuda, coméntanos que non ten gana e que xa o fará.

Cuestionario sobre aspectos influentes nas tarefas escolares e nos hábitos de estudo

	A) FACTORES PERSOAIS	Sempre	Ás veces	Case nunca
1.	Na casa procuro que pola noite durma as horas necesarias.			
2.	Trato de que manteña uns bos hábitos alimenticios.			
3.	Velo que non adquira hábitos non saudables.			
4.	Facíltolle e ánimolle a facer algún deporte ou exercicio físico.			
5.	Evito saturarlle con tarefas extraescolares, ofrecendo tempos de descanso e para relaxarse.			
6.	Ánimolle, aínda que o seu rendemento académico non sexa o esperado.			
7.	Procuro evitar que certas situacións familiares lle poidan xerar ansiedade.			
8.	Preocúpome polo seu día a día no colexio e pola súa relación cos/coas compañeiros/as e o profesorado.			
9.	Trato de coñecer o seu estado de ánimo.			
10.	Incentívolle para que teña interese por aprender e asuma as súas responsabilidades con respecto ao estudo e ás tarefas escolares.			
	Número de respostas			
	Total			

	B) CONDICIÓNS AMBIENTAIS	Sempre	Ás veces	Case nunca
1.	Facilítolle un lugar para facer as tarefas escolares.			
2.	Ten mobiliario específico para estudar e facer os deberes.			
3.	O lugar de estudo está limpo e ordenado.			
4.	A iluminación do lugar de estudo é adecuada.			
5.	Estuda e fai os deberes cunha ventilación e temperatura adecuadas.			
6.	Fai os deberes e estuda sempre no mesmo lugar.			
7.	Utiliza o lugar de estudo sobre todo para ditas tarefas.			
8.	Mantén unha postura adecuada ao estudar e facer as tarefas.			
9.	Estuda sen ruídos ou distraccións.			
10.	Ten a man os materiais necesarios para facer os deberes e estudar.			
Número de respostas				
Total				

C) PLANIFICACIÓN E ORGANIZACIÓN		Sempre	Ás veces	Case nunca
1.	Establece un horario de estudo.			
2.	O horario inclúe tempos e días de descanso.			
3.	Cumpre co horario establecido.			
4.	Estuda todos os días.			
5.	Ten á man e ordenado todo o que necesita.			
6.	Apunta o que ten que facer cada día.			
7.	Termina a tempo todas as tarefas escolares que lle mandan para a casa.			
8.	Organiza os cadernos, os apuntes, etc.			
9.	Dedica un tempo específico a cada materia.			
10.	Estuda para os exames sen esperar ao último día.			
Número de respostas				
Total		<input style="width: 100px; height: 40px;" type="text"/>		

	D) UTILIZACIÓN DE TÉCNICAS DE ESTUDIO	Sempre	Ás veces	Case nunca
1.	Ao comenzar a estudar, fai unha lectura rápida.			
2.	Volve a ler se non comprendeu algo, sinala o que non entende...			
3.	Se o necesita busca no dicionario, libros, internet...			
4.	Encontra e anota as ideas principais.			
5.	Subliña o máis importante.			
6.	Fai resumos.			
7.	Fai esquemas.			
8.	Utiliza técnicas para memorizar.			
9.	Repasa os temas despois de aprendidos			
10.	Utiliza dunha forma óptima as tecnoloxías para estudar e facer os deberes.			
Número de respostas				
Total				

Como se corrixe?

Conta as veces que marcaches Sempre, Ás veces e Case nunca en cada un dos apartados do cuestionario.

Puntuación: Sempre = 2 puntos; Ás veces = 1 punto; Case nunca = 0 puntos.

Suma todos os puntos e indica a puntuación obtida en cada apartado na caixa Total.

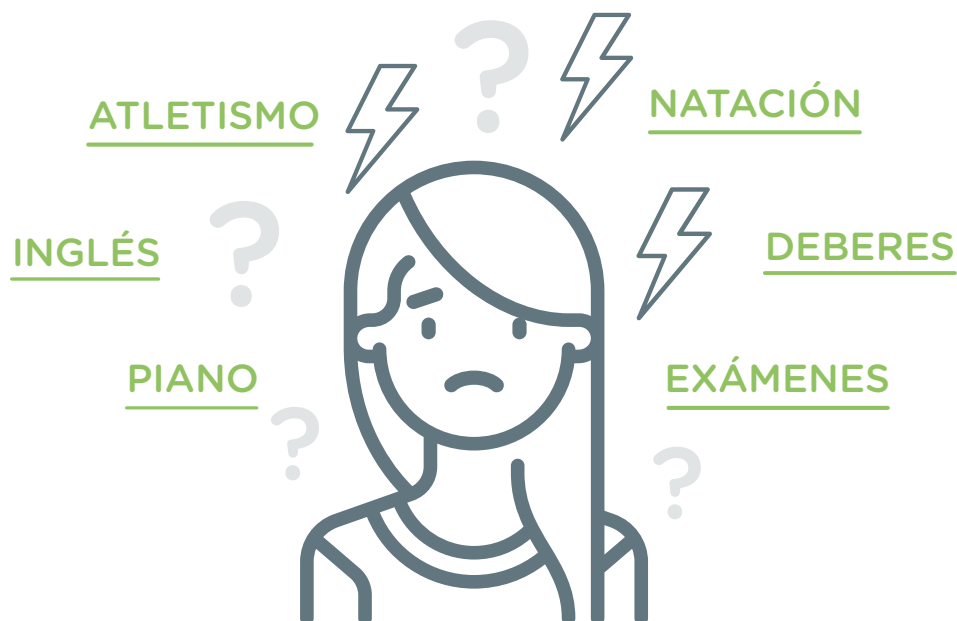
Avaliación dos resultados

Para cada unha das seccións, Factores Personais, Condicións Ambientais, Planificación e Uso das Técnicas de Estudo, podemos establecer o seguinte criterio de avaliación:

- Puntuación entre 15 e 20 puntos - BOA / ADECUADA.
- Puntuación entre 8 e 14 puntos - REGULAR / MELLORABLE.
- Puntuación entre 0 e 7 puntos - MALA / INADECUADA.

Factores persoais condicionantes do traballo escolar e do estudo

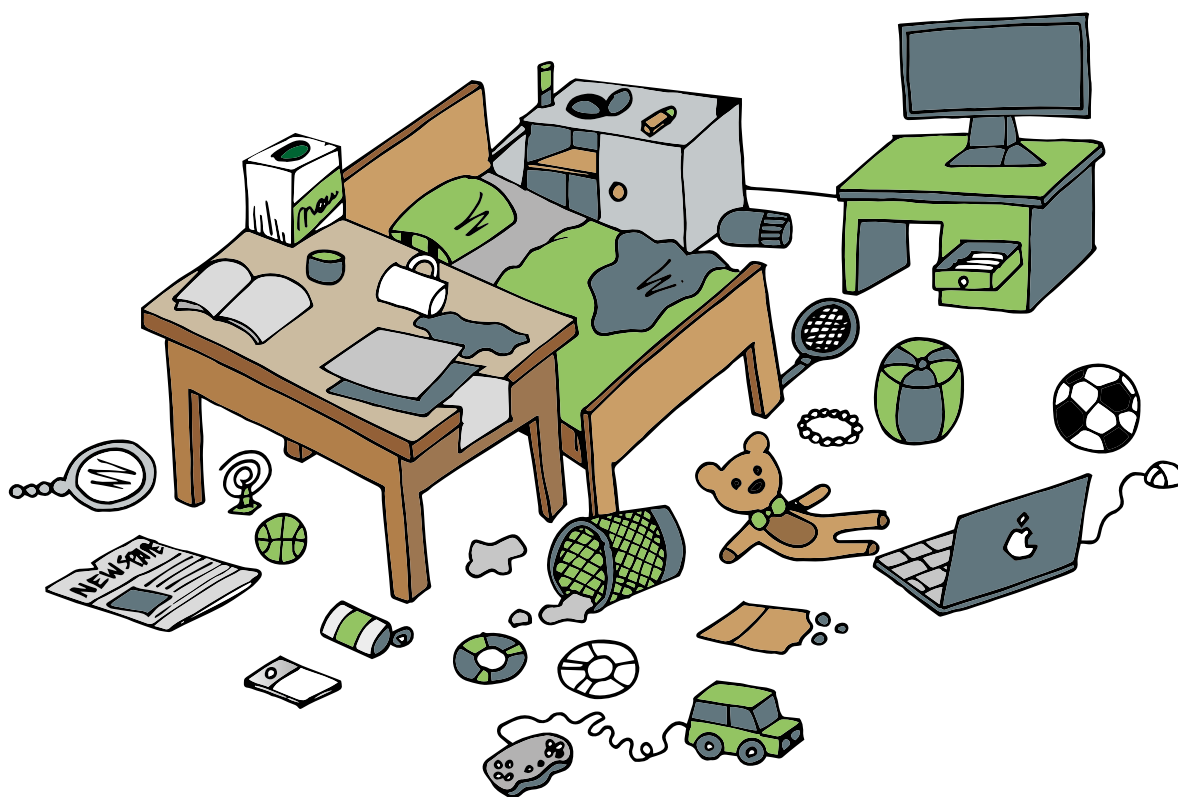
A) PAPÁ, MAMÁ, XA NON PODO MÁIS! NECESITO UN RESPIRO!

B) QUE CHE OCORRE?

C) TES A HABITACIÓN FEITO UN DESASTRE!

A planificación e organización das tarefas escolares e de estudo

Anotacións

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

implica2

EDU2015-66781-R

FONDO EUROPEO DE
DESENVOLVEMENTO
REGIONAL
"Unha maneira de facer Europa"

